

Arvoisa Vapaussodan perinneliiton puheenjohtaja, arvoiset seminaarimme asiantuntijat, hyvä seminaariyleisö

Seisoin tällä samalla paikalla lähes kolme vuotta sitten. Kyseessä oli yhdistyksemme Tammisunnuntain 100-vuotisjuhlan yhteydessä järjestetty seminaari. Katsoin kuinka molemmista yläovista valui saliin yleisöä katkeamattomana virtana ja likipitään kaikki istumapaikat täyttyivät. Maailma muuttuu, sillä sattuneesta syystä en toivo tällä hetkellä näkeväni samaa rynnistystä. Käyttäkää koko tila hyväksenne ja pitäkää huolta turvaväleistä.

Vapaussodan Perinneliitto käynnisti Tarton rauhan 100-vuotistilaisuuksien suunnittelun runsas puolitoista vuotta sitten. Valitettavasti vain osa juhluvuoden tilaisuuksista on voitu toteuttaa, mm. juhlamatka Tarttoon ja Helsingin pääjuhla jouduttiin perumaan. Myös yhdistyksemme toimintavuosi on ollut rikkonainen. Maaliskuussa pidettäväksi aiottu talvisotaseminaari jouduttiin perumaan aivan viime hetkellä, samoin yhdistyksemme kevätkokous. Yhdistyksemme 30-vuotisjuhlaa ei voitu järjestää kesäkuussa, ei myöskään suosittua kesäretkeämme. Onneksi voimme pitää viime viikolla yhdistetyn kevät- ja syyskokouksen. Tästä kokouksesta haluan kertoa teille muutamia asioita.

Yhdistyksemme nimi päätettiin muuttaa yksimielisesti **Vapaussotiemme Lakeuden Perinneyhdistys ry:ksi**. Syitä on kaksi. Vapaussodan ja Itsenäisyyden Etelä-Pohjanmaan Perinneyhdistys ry on arkikäytössä aivan liian pitkä ja vaikeasti muistettava. Uusi nimi on selvästi lyhempi, sitä on helppo käyttää markkinoinnissa, se on helppo muistaa ja ennen kaikkea se kuvaa paremmin yhdistyksemme toimintaa ja toiminta-aluetta. 30-vuotishistoriikkimme Lakeuden kutsun myötä sana LAKEUS on tullut jäsenille tutuksi.

Toinen vuosikokouksessa päätetty asia on ensi keväänä, huhti - toukokuun vaihteessa järjestettävä Lakeuden maakuntamarssi, jolloin legendaarisesta Suomi – Ruotsi maaottelumarssista tulee kuluneeksi 80 vuotta. Järjestämme yhteistyötahojen kanssa kuntakohtaisen marssikilpailun, jossa paremmuus ratkeaa laskemalla paikkakunnan osallistujamäärä prosentteina tämän vuoden viimeisen päivän asukasluvusta.

Lakeuden maakuntamarssin tavoitteena on lisätä perinnetietoutta, järjestöjen välistä yhteistyötä ja tunnettavuutta sekä kiinnittää huomiota kunnosta ja terveydestä huolehtimiseen, varsinkin nykyisenä korona-aikana.

Yhdistyksemme vuoden 2021 johtoajatuksella ”Perinteitä ei jätetä” haluamme kannustaa perinnetietouden välittämistä perheen sisällä ja sukupolvelta toiselle. Tavoitteenamme on kasvaa vuoden aikana yli 1000 jäsenen yhdistykseksi hankkimalla puoliset, lapset ja lastenlapset perheineen yhdistyksemme jäseniksi. Voitte osallistua omalta osaltanne näihin jäsentalkoisiin täyttämällä teille täällä jaetut jäsenhankintakortit joko omilla tai perheenjäsenten tiedoilla. Uudet jäsenet saavat ilmaiseksi 30-vuotishistoriikkimme ja tältä vuodelta emme peri enää 15 €:n jäsenmaksua. Täytetyt kortit voitte palauttaa aulassa olevaan myyntipisteeseemme.

Olemme järjestäneet vuodesta 2014 alkaen seminaareja, joissa on käsitelty Suomen itsenäistymisen vaiheita 100 vuoden takaa askel askeleelta, aina ensimmäisen maailmansodan puhkeamisesta alkaen. Aihepiirin seminaarisarja päättyy tähän Tarton rauhansopimuksen 100-vuotisseminaarimme.

Seminaarin ohjelmakortti esittää Suomen ja Neuvostoliiton välisellä rajalla, Rajajoella, ollutta siltaa ja sillalla seisovia venäläisiä rajavartijoita 1920-luvulla. Syksyllä 1918 sillan kautta kulki viikottain noin 900 Venäjältä sotavankeudesta palaavaa saksalaista ja noin 1300 Saksasta Venäjälle pyrkivää venäläistä sotavankia sekä heidän lisäksi vielä joukko ranskalaisia.

Vuoden 1918 tammikuussa alkanut sotatila Suomen ja Neuvosto-Venäjän välillä päättyi 14. lokakuuta 1920, jolloin noin neljä kuukautta kestäneiden rauhanneuvottelujen päätteeksi Tartossa solmittiin rauhansopimus. Se hyväksyttiin eduskunnassa 1.12.1920 äänin 163 – 27. Tasavallan presidentti **Kaarlo Juho Ståhlberg** allekirjoitti sopimuksen joulukuun 11. päivä ja sen varmensi ulkoministeri Rudolf Holsti.

Suomen Kuvalehti kirjoitti:

”Rauhan allekirjoitustilaisuudesta ei ole olemassa kuvaa, niin kuin Suomen Kuvalehdessä on ollut kaikista muista reunavaltojen rauhanteoista. Tilaisuuteen oli kyllä kutsuttu muutamista päivälehdistä kokonaiset lähetystöt, mutta kun Suomen Kuvalehdelle ei katsottu olevan syytä lähettää kutsua, niin lienee sattunut sillä lailla, että tästä maallemme kylläkin merkillisestä historiallisesta tapauksesta ei jäänyt ainoatakaan kuvaa muistoksi jälkipolville.

Päivälehtien palstamääräiset kuvaukset allekirjoitustilaisuudesta ja mitä suloisimmassa sovussa bolsevikkien kanssa pidetyistä itämaista runsautta uhkuvista päivällisistä eivät niitä luonnollisesti korvaa.”

Rauhansopimuksen huomattavimpana saavutuksena pidettiin Petsamon alueen liittämistä Suomeen ja sitä kautta syntynyttä yhteyttä Jäämerelle. Suomen Kuvalehti kirjoitti heti rauhansopimuksen solmimisen jälkeen otsikolla ”Tulevaisuuden kangastuksia Tarton rauhanteon jälkeen”:

”Nyt on meillä myös paikka, minne pystyttää kansallismerkkimme koko maailman nähdä: valtameren ranta, tosin kaukainen, mutta kumminkin valtameren, josta aukeaa vapaat väylät mennä ja tulla. Miksei Petsamoon, noille tarujen Perman rannoille voisi kerran kohota uusi sivistys- ja kauppakeskus, joka majakan tavoin vilkuttaisi jäämeren usviin? Mikä estää unelmoimasta siitä isoa miljoonakaupunkia mahtavine pilvenpiirtäjäineen?”

Eikä tässä vielä kaikki, kuten myyntimiehillä on tapana sanoa. Erästä pilvenpiirtäjää hahmoteltiin lappalaiskodan muotoon. Sen tarkoituksena olisi ollut kertoa siitä kansamme heimosta, joka ensimmäisenä suuntasi suksensa Suomen niemelle ja jäämeren äärille sytytti ihmistyön pyhän tulen. Pilvenpiirtäjän eri kerroksiin oli tarkoitus varata tilaa liikehuoneille, hotelleille yöttömän yön auringon ja talvisten revontulien ihailijoille, asunnoiksi jne. Lappalaiskodan muotoisen pilvenpiirtäjän huipulle olisi rakennettu tähtitaivaan havainnointia varten observatorio.

Kirjoitus päättyi sanoihin: ”Ja mitä on suurtyö? – Toteutunut – suuri unelma”.

Tekivätkö Suomen rauhanneuvottelijat Tartossa suurtyön? Kuulemme vastauksen lähituntien aikana.

Toivotan teidät sydämellisesti tervetulleiksi seminaariimme.